

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Kedden November 21-dik napján, 1815-dik esztendőben.

Nápoly.

Itt következik a' Nápolyi volt Király *Joachim* (Murat) ellen *Pizzóban* kimondott 's végre is hajtatott halálos ítéletnek környülállásos előadása: —

„*Ferdinandus*, Isten' kegyelméből két *Siciliák'* Királya, 's a' többi, 's a' többi. Minekutánna az Országlószéknek, 1815-ben Oktober' 10-dik napján költ parantolatjához képpes, a' két Calabriákban *Alter Egói* telyes hatalommal felruházattva lévő Generális *Nuncziantétől* kineveztetett Hadi Bíztoóság, az elfogattatott Frantzia Generálisnak *Murat Joachimnek* mint a' haza ellenségének megítélésére, a' folyó Oktober 13-dik napján délelőtti 10 órakor a' *Pizzói* kastélyban öszszegyülekezett volna, 's minekutánna a' Processusnak minden Aktái felolvastatván, a' bizonyságok közönséges ülésben meghalgattatván, 's a' vádatottnak mentségére törvényesen kirendeltett Prokurator mind ezekutánn kinyilatkoztatván, hogy annak mentségére már többet semmit nem mondhat, 's végezetre ugyan ezen Hadi Bíztoóság titkos ülést tartván, ennek, ezeket a' kérdéseket terjesztette eleibe az Előülő —

„*Először*: — A' Státus' ellensége-é Frantzia Generális *Murat Joachim*?

„*Másodszor*: — Mitsoda büütetés az, a' melly *Murat Joachimre* illik?

„Meggondolván, hogy az Aktáknak felolvastatásokból, a' bizonyságoknak meghalgattatásokból, 's a' processusnak további folyamotjából a' következők kinyilvánóságosodtak, úgy mint: — A' folyó Oktobernek 8-dik napján délelőtti 10 órafele két hajók' közelítettek a' *Pizzói* parthoz, mellyekről ide harmincz emberek, a' kik többiri puskákkal és pisztolyokkal felfegyverkezve voltak, villámláshoz hasonlító sebességgel 's az egészeget illeti törvényeknek nyilvánóságos megsértésével, kiszállottak, 's szüntelen így kiáltoztak: *Éljen Joachim Király!* 's egygyik közzülök, a' ki azután *Muratnak* lenni megesmértetett, magát ily módon proklamálta, mindeneket hasonló kiáltásra noगतott, 's magát a' piatz felé vivő úton mindenütt mütogatta, hogy réa' ismérjenek. Minekutánna az ő önnön magok' szüntelen tartó kiáltozása közben a' piatzra megérkeztek volna, itt néhány Legionariusokhoz folyamodott *Murat*, hogy üssenek dobot, hogy velle tsatóljak öszsze magokat, hogy ötöt kövéssék, hogy az ott lévő erősségről a' *Ferdinandus Király'* zászlóit hanyják-le 's függeszszék azokat helyekbe, mellyeket ő magával hozott. Átaljában kijelentette egyenesen, hogy mivel ő a' maga országát ismét által vette, tehát többé nem IV-dik *Ferdinandusnak*, hanem néki tartoznak engedelmeskedni. Az az állhatatos ellentállás, mellyre az ő in-

gerló tsábitásaik találtak, újabb iparkodásokra indították *Murat* és az ő pártosait. A' halmoknak elfoglalása 's a' rendkívül való és tsaknem elhíhetetlen történeteknek erő által lehető elháríthatóságok végett, a' nép fegyvert fogván, magát nagy sokasággal az ott lévő Légióhoz tsatolta. *Murat* ezt eszébe vévén, a' felső útnak indult sietséggel, de alig jutott *Pizzón* kívül néhány lépésnyire, hogy a' halmokrol réátétetett lövések őtet arra kényszerítették, hogy a' meredek kősziklakon-le a' tenger' partja felé siessen, hogy ismét hajóra üljön. Kéves pártosaitól kísértetvén (minthogy a' többek nagy részint a' völgyekben elrejtették vala magokat), és minden felőlről heves tüzelés által kergettetvén, végezetre a' partra megérkezett, hanem, minthogy a' hajók már onnét eltávoztak vala, futását tovább nem folytathatta. Egy tsajkát találván, 's arra felkapván magát a' tenger habjaira bizni iparkodott, hanem néhány hajósok ebben is meggátolták, és fogságra ejtették. Az után a' pártosai is huszonnyolctzan, kik minnyájan fegyveres kézzel találtattak - meg, hasonlóképpen elfogattattak; ezek mind *Corsikai* emberek; egygyik egy lövés által megöletett. *Murat* kinyilatkoztatta, hogy ő a' múlt September' 28-dikán éjjel *Ajaccioból* evezett-ei pártosaival egygyütt *Triest* felé, a' honnét familiájához akart menni: hanem szélvész támadván arra határozta magát, hogy friss eleségszerzés végett, 's még azért is, hogy kised és rossz készületű hajóját nagyobbért és erősebbért eltserélje, ezen partra kiszalljon. Azon irások között, mellyek az elfogattatottnál találtattak, valami úgy nevezett Decretomokat is jegyzettek - meg, a' *Murat* *Joachim* aláírása alatt, mellyekben ő a' múlt September' 25 - dik és 27 - dik napjain két *Siciliák*' Királya' titulusát adta magának, és két pártosainak, *Malteto Giovanninak* és *Pernice Pietrónak*, katonai tisztséget és méltóságot adott. A' *Cafenzai* Királyi Gondviselőnek Generális Nunczianté-

hez tegnap érkezett leveléből kitettzik, hogy *Murat* m r 7 - dikben a' *Szent Lucidói* partra való kiszállást is megpróbálta, 's az ott levő katonaságtól üzőbe vétettetvén, két pártos társait a' parton hagyta légyen: —

„Meggondolván, hogy *Murat Joachim*, minekutánna ezelőtt négy hónapokkal a' fegyvereknek változó szerentséje által meggyőzöttetvén, *Nápolynak* megtartásáról, mellyet fegyver által foglalt volt el, lemondott, minekutánna ily módon a' magános 's a' törvények előtt minden emberekre nézve egyenlő állapotra vissza tért, 's minekutánna a' Törvényes Monarkha már a' maga thrónusára ismét felült volna, fényes nappal fegyveres emberektől kísértetvén, *Pizzóhoz* kiszállott, 's ott a' feltámadást proklamáltá; —

„Meggondolván, hogy az a' színlelt szükség, hogy eleséget és más hajót akart volna magának szerezni, az ő tulajdon maga tselekedete által megezáfoltatik, minthogy a' lakosoknak felzendíthetése (rebelláltathatása) végett mindent elkövetett, és minthogy már az azt megelőzőtt napon *Szent Lucidónál* is megpróbálta a' kiszállást, minthogy az ő tsupa idegenekből álló 's felfegyverkezve lévő kísérői az egéséget tárgyazó legszorosabb törvényeknek menthetetlen megsértésével 's nagy sebességgel szállottak-ki a' partra, 's minthogy ők telyességgel sem eleséget sem új hajót nem kívántak, sőt a' megok hajók is eltávozott a' part mellől — a' mellyek mind olyan környülállások, hogy távol lévén attól hogy azt bizonyítanak, hogy *Murat* és az ő kísérői itt mint barátságos országban segedelmet reménlettek volna magoknak találni, sokkal iukább mint a' nap oly nyilvánóságosan mutatják, hogy a' fennálló rendnek felfordíttatása végett ellenséges indulattal ütöttek-bé oda; —

„Meggondolván, hogy a' *Murat*' tulajdon keze által Decretomi formában még az ő *Ajaccioból* való elindulását megelőzőtt este készült irásokból kitettzik, hogy ő a'

Nápolyi Királyi birodalom ellen való plánumokrol még nem mondott volna le, és hogy ő, mint hogy egyéb módja nem volt rá, a' fennálló törvényes Országlószéket támadásnak és hazafiak között való hadakozásnak gerjesztése által akarta felfordítani, 's a' lakosokat meghíván arra rogatta, hogy érte fogjanak fegyvert, 's ily módon ő a' tsendes, engedelmes, 's a' magok Monárkhájokhoz hűséges polgárok-nak személyes bátorságokat, a' maga bűnös czélzásának feláldozta — bűnösnek lenni esmérte a' Biztosság *Murat Joakimet* abban, hogy ő az Országlószéket felfordítani megpróbálta, a' polgárokat a' Király és a' közönséges rend ellen ingerlette, 's *Pizzó* városában támadást akart gerjeszteni, oly czélzással, hogy azt onnét az országra kiterjessze. *Murat* tehát ilyenképpen az országnak belső bátorsága ellen való büntett, és ő a' Státusnak ellensége. —

„Meggondolván továbbá a' második kérdésre nézve; hogy az 1815-dik esztendőben Jun. 28-dikán költ Decretomnak 2-dik tikkelyében a' 3 és 4 számok alatt megmásolhatatlanul meghatározatva légyen az, hogy az ilyen bűnösöknek megítélése kit illessen, a' melly tikkely tudillik ekképpen szoll: — „A' katonai Biztosságot illeti, hogy megítélje, a' folyó esztendőben lefolyt Májusnak 29-dike után történt 's a' következő tulajdonsággal bíró bűnöket, úgymint, a' mellyek a' 2 dik §-ban a' 2-dik szakaszban az 1-ső részben 1-ső titulusban kifejeztetnek, ha a' bűnösök fegyveres kézzel vagy pedig egy ilyen bűnnek éppen az elkövetésén találatnak; 's továbbá az olyan bűnösöket, a' kik éppen rajta érettetnek azon a' tselekedeten, hogy közönséges helyeken a' népet, kiáltás vagy egyéb módon az Országlószék ellen lázastották. —

„Meggondolván, hogy azok a' bűnök, mellyekről már megismértetett, hogy *Muratra* rá bizonyosodtak, a' Büntető Törvényeskönyvnek 87-dik és 91-dik tikkely-

lyében így fejeztetnek - ki: — „87-dik tikkely. Az olyan próbatétel vagy *Complot*, melly az Országlószéknek vagy a' thronusra való következés' rendjének felfordíttatására vagy megváltoztatására, vagy is a' polgároknak a' Királyi hatalom' felfordíttatása végett való felfegyverkeztetésekre czéloz, halállal és a' bűnös javainak elvétetetésével büntetessék-meg. — 91-dik tikkely. Az olyan próbatétel vagy *Complot*, a' melly polgárok között való háborúnak gerjesztésére czéloz, midőn a' polgárokat egymás ellen felfegyverkezteti, vagy arra ingerli, hogy egymás ellen fegyvert fogjanak, avvagy pedig egy vagy több közönségekben, a' ragadozást, támadást, és pusztítást elterjeszti, halállal büntetessék-meg, és a' bűnösöknek jovaik vétetessenek-el. —

„Mind ezeket meggondolván meghatározta és határozza a' Katona Biztosság, hogy a' feljebb említett tikkelyekben találató büntetések *Murat Joakimre* fordíttathatnak. Erre nézve közönséges megegyezéssel halállal való büntetésre és javainak elvétetetésére ítéli őtet, 's parantsólja, hogy ezen ítéletet a' Biztosság' Referendáriussa hajtassa végre, 's azt 500 exemplárokban nyomtattassa-ki. Így történt délutáni 15 órakor, a' feljebb említett napon, hónapban, és esztendőben.

A' Hadi Biztosságnak, melly ezt a' szerentsétlen volt Királyt halálra ítélte és megölette, a' tagjai ezek voltak: *Giuseppe Fasulo*, Generáladjutáns, mint Elölülő; *Rafael Scalfaro*, Calabriai Legiós Kommandáns, *Natoli Letterio*, Oberslajtnant, *Lancetta Gennaro*, Oberslajtnant (mind a' négyen külömbkülömb Rendeknek Rit-tereik), *Canilli Matteo*, Kapitány, *Vouge Francesco*, Kapitány, *Martellari Francesco Paolo*, Hadnagy, mint Assessorok; továbbá *Trojo Francesco*, Hadnagy, mint Referendárus; *Camera Gioranilla*, mint Kir. Prokurátor.

Párisi közönséges levelek erőssitik

Nápolyi magános tudósítások után, hogy Oktober' 13-dikán *Murattal* egygyütt az ő fogságra esett 28 pártos társai is agyon lövették legyen; az *executio* fél órát tartott; 's minden egyéb tekintet nélkül csak az *Á b é c e* rendje szerint hajtattott végre.

Frantzia Ország.

Toulouse városában ilyen *executio* ment véghez Oktober' 25-diken: Délutáni 4 órakor ki indult a' nemzeti őrző seregnek egy csoportja a' tanátsháztól harsogó muzsikával. Egy lántsán függve vittek valami festést, melyről három színű pánklikák nyultak-le, és egy *Sas* alatt ilyen irás olvastatott rajta: *Tűzre kell tenni a' Föderatusoknak minden reménységit.* A' kép előtt egy serpenyőt vittek, melyben eleven szén volt; a' kép után két ember ment szövetnekekkel. Minekutánna a' sereg a' városnak nagy részét ily módon bójárta, 's az úgy nevezett *Király' piatzára* megérkezett volna, itt a' lántsa, a' pánklikák, számos Sasok, három színű kokárdák, a' Revoluzionak egyéb czimereivel egyetemben, egy e' végre készen álló fakazalra lerakattattak 's a' fa meggyujtatott. A' munka nagy kiáltozással ment véghez. A' levegőt ez a' kiáltás hasogatta: *Éljen a' Király!*

Meghatározott módon jelenti a' Párisi Monitör, hogy a' Marschal *Ney* ellen való *Processus* 9-dikben valósággal el fog kezdődni. Elölülő leszen benne Marschal *Jourdan*; Assessorok *Mafsena*, *Augereau*, és *Mortier* Marschallok, Generál *Lajtnánt Villate*, *Clapparede*, 's a' Párisi Kormányozó Generális *Maison*. Báró *Joinville* mint Királyi Biztos, Generál *Grundler* mint Referens, 's *Bondin* mint Jegyző, úgy lesznek jelen a' tanátskozásban.

Az Austriai, Orosz, és Prussus Biztosok, a' kik *Szent Ilona* szigetére vannak rendeltetve, *Párisban* készen voltak, hogy a' nevezett sziget felé útnak induljanak.

Nagy Britannia.

Az a' ház, mellyet az Anglus ország-lószék a' *Bonaparte'* és társai számokra *Angliában* készített, és az ő mostani lakhelyek felé nem soká útnak fog indittatni, 24 szép szobákból áll. Hogy az Országlószék ezeknek lakásbéli kommoditássokrol most gondoskodik, azért történik, hogy az ő útnak indittatássok az Anglus partok mellől oly nagy siettséggel történt volt, hogy akkor semmi házi készületet, ruhát 's egyebet nem vihettek volt számokra az ő számkivettetéseknek helyére. Már most mindenről gondoskodik az Anglus Országlószék, a' mi az ő kommoditássokra megkívántatik. Mint nem régen olvastuk az ujságokban, még újságokat is hordanak oda nékik, 's mind ezek által (így szólnak az Anglus írók) igen kedvesen meg fognak illetődni ezen számkivettett emberek, a' kik még most mind ezek felől semmit nem tudnak.

János és *Lajos* ő Austriai Cs. Fő Hertzegségek, *Londonbol* *Shotzia* felé tovább indulni szándékozván, November' 2-dikán butsozó látogatáson voltak a' Regens Princznél.

B é t s.

A' *Velenczéből* érkezett tudósítások szerint, Felséges Urunk ő Cs. K. Felsége, minekutánna e' hónap' 8-dik napján az ott lévő Hertzegi palotát meg szemlélte volna, onnét, *Ferdinandus* ő Austriai Fő és Toskánai Nagy Hertzegségétől kísértetvén, a' *Szent Mark'* könyves házába ment, a' hol Bibliothecarius K. Tanátsos *Morelli* urnak az a' szerentséje vala, hogy ő Felségének 's a' Császári Fő és Nagy Hertzegnek minden ritkaságokat megmútoogatott. Hasonló szerentséje vala a' Festő Akadémia igazgatójának Ritter *Cicognaro* urnak is, a' hol hasonlóképpen megjelenni méltóztattak ő Felsége 's ő Fő és Nagy Hertzegsége.

A' következő napon 9-dikben este a' *la Fenice* nevű theatromba voltak ő Felsé-

gek, a' melly dugva tele vala az ezen Felséges Szemelyeket látni ohajtó 's ezer örvendező *éljen* kiáltásokkal szerentséltető nézőknek sokasága által.

November 10-dik napján *Modénai* Ferentz Fő Hertzeg is megérkezett a' maga testvéreivel Ferdinandus és Maximilian K. Hertzegekkel egygyütt Velenczébe — 11-dikben a' *Lidó* nevű kikötőhelyhez és kastelyhoz, arra a' helyre, a' hol a' régi időkben a' *Dozsék* a' tengert elmátkásítani szokták volt, evezett ő Cs. K. Felsége, 's visszatérésekor egy kereskedő hajóra menvén, annak minden részeit megmútoztatatta magának. — Valahol tsak, a' ritkaságok' megnézegetéséért való széllyeljártában magát ő Felsége a' népnek megmútatja, mindenütt örvendező kiáltozással fogadtatik.

A' *Velencei* közönséges levelek után olvassuk a' *Bétsi* egygyik újságban, hogy ő Cs. Kir. Felsége a' maga *Olasz* tartományaihoz viseltető atyai indúlatjából, hiteles tudósítások szerént meghatározta légyen, hogy a' gabonának Magyar országból a' Lombardiai és Velencei Státusokba való szabad bévitettetését megengedje.

Majláudi Kormányozó Gróf *Saurau* úr ő Excellentiája kihirdette az ott kijövő újságokban, hogy a' folyó esztendőben Oktober 14-dik napjától fogva számlálván, a' következő 8 hónapok alatt, a' *Velencei* kikötőhelybe érkezendő 's onnét a' *Velencei* és Lombardiai Státusokba tovább vitetendő gabonának seumi féie nemeitől nem kell semmi vámot vagy egyéb adót fizetni.

A' *Velencei* Kormányosoknek egy Hirdetése szerént megparantsolni méltóztatott ő Cs. K. Felsége, hogy az 1814-dik esztendőnek elején ott költsön felvétetett 1,200,000 Forintok, fizetessenek vissza, és mind azok, a' kik ezt a' summát költsön adták volt, magokat haladék nélkül jelentsek-bő.

A' sok millió' nak örömökre elkövetkezett békességes állapotra való tekintetből, megparantsolni méltóztatott ő Cs. Királyi Felsége, hogy armádájának ezen részei oszoljanak széllyel, úgy mint: Két Erdéyi Vadász Batalionok; két Német könnyű Batalionok; két Bukkovinai Szabad Batalionok; 13 Gallitziai Tartalek Batalionok; 6 Gallitziai Várörző Batalionok; két Stabális Gyalog Batalionok; két Sanitatis-Batalionok; 10 Svadron Stabális és Landwehr Dragonyosok; a' Német Gyalog Regementeknek minden Tartalek Osztályaik 's Vadász Batalionaik; az egész Lovassághoz tartozó minden Tartalek Svadronok, valamint szintén a' *Veliteseknek* 52 Svadronaik, 's az 52 tábori ssekeres Osztályok. Az 50 Német Landwehr Batalionok addig is, míg egészszen széllyeloszlattatnának, most előre valóképpen szabadsággal bocsátatnak széllyel honnyaikba, 's ekképpen több mint száz ezer ember tér vissza a' Cs. K. birodalomban, a' magok szokott honnyi élelmére 's keresményére.

Prágában katonai fényes pompával szenteltek-fel e' hónap' 13-dik napján az ott lévő katona templomnál egy kő oszlopot a' *Sándor* Császár rendelése szerént azoknak az Orosz katonáknak emlékezetekre, a' kik ott a' *Dresdai* és *Kulmi* verekedésekben vett sebek miatt meghaláloztak. A' négy szégletű oszlopkőnek, mellyet négy oszlopok tartanak, zöldellő szín van adva. A' fegyver czimerek 's borostyán koszoruk, mellyekkel felékesített, aranyból készültek; az oszlop' tetejére egy sisak van helyheztetve. Az ide temettette lévő Orosz tiszteknek neveik négy márványkő táblákra vannak feljegyeztetve, arany betűkkel, Német és Orosz nyelven, egy emlékeztető czimirással egyetemben, Német nyelven, melynek magyar jelentése ez: *Emlékeztető Oszlop, melly az Orosz Császári Vitéz Tiszteknek szenteltetett, kik az ő Dresdai és Kulmi tsatákban vett sebeik miatt meghaláltak. Szentek a' ti tsontjaitok ezen temető*

helynek, és rollatok ei nem felejtkezik a' ti hazatok.

Elegyes dolgok.

A' *Berlini* levelek jelentik, hogy ő Orosz Cs. Felsége, tsak Hertzeg *Wolhonszkytol* kísértetvén, és minekutánna előre kikérte volna, hogy semmi bútsuvévő pompázások ne tartassanak érette, 8-dikban reggeli 5 órakor — *Katalin* Nagy Hertzeg asszony néhány orákkal azután — 10-dikben a' *Weimari* Nagy Hertzegné a' férjével egyetemben — 's ugyan' azon ejjel *Miklós* és *Mihály* Nagy Hertzegek is, *Petersburg* felé, minnyájok, a' *Warschau* felé menő úton elindúltak onnét, Berlinből.

A' Marschal *Ney*' processusáról, melyről feljebb is emlékeztünk, azt olvassuk a' ma kezünkhöz érkezett Párisi tudósításokban, hogy a' közönségnek ezen tárgyra függesztetett feszes figyelmetessége végezetre kielegítettett, minthogy 9-dikben délelőtti 11 órakor ez a' processus valósággal elkezdődött. A' palota' szomszédságában és körülette külömbkülömbféle, Nemzeti őrző 's egyéb őrálló csoportok strázsáltak reggeli 8 órától fogva. A' törvénytévő szalában is hasonló Strázsák és *Veteránusok* állottak vigyázaton. Minden féle nézőknek vagy halgatóknak megengedettett a' bemenetel, még azokat a' padokat és székeket is ezek töltötték-el, a' mellyekben közönségesen a' vádoltatott személyek szoktak ülni. Most a' vádoltatottnak és az ő mentését magokra válalt Prokurátoroknak számokra, azon félkerületben, melyben a' Birák ültek, és ezekkel szemben, volt az ülőhely készítettve. A' Párisi és idegen nézők' sokasága véghetetlen volt. Jelen voltak: *Augustus* Prussiai Királyi Princz, Hertzeg *Metternich*, Lord *Castlereagh* feleségstül, 's több mások.

Ebben az első ülésben Marschal *Neynek* tsak az ő három védelmezői voltak jelen, kiknek neveik *Dupin* 's az öreg *Verryer*, fiastol.

Ugyan ezen ülésben, a' Tanátsnak a' maga organizálása lévén az első munkája, a' feljebb megnevezett tagok miud megmaradtak, tsak Generális *Maisonnak* kellett kilépni, minthogy úgy találtatott, hogy az első katona osztálybéli Generál-Lajtnántok között, Generális *Gazan* idősebb legyen, mint ő, melyre nézve ennek kellett helyette béülni a' Birák közé.

Marschal *Mafsenáról*, ugyan ezen Hadi Biztosságnak egygyik tagjáról azt jegyzik - meg, hogy ő nem akarta volna felvállalni a' *Ney* ellen való ítélőbiróságot, még pedig, mint a' közönséges levelek kifejezik magokat, fundamentomos okokra nézve. Mondják, hogy mentségül azt a' környűlállást hozta volna elő, hogy ő Spanyol országban egy alkalmatossággal igen nagyon össze vezett volna Marschal *Neyvel*, melyre nézve már most mintegy a' maga tulajdon ügyében kellene ítélőbirónak lenni. A' Hadi Tanáts azonközben tsakugyan nem találta elégségesnek ezen mentséget, és így, kéntelenített megmaradni *Mafsená* a' Birák között.

A' Párisi Monitor arról teszen jelentést e' hónap' 10-dik napján, hogy a' Szövetséges seregek, azokon ktvűl, mellyek a' Kötés szerént egy ideig Frantzia országban maradnak, 14 napoktól fogva oda hagyni kezdték Frantzia országnak vidékeit. — Mindenik ármáda előtt Fr. Biztosok jönnek jó előre, a' kik arról gondoskodnak, hogy a' seregeknek fogyatkozások ne legyen semmiben.

Nov. 18-dik napján adtak 100 Forint Huszas pénzért 373 3/4 forintót Váltotzedulában.

Honnyi Levelek, Tudósítások, és Egyebek.

Nro. 63.

A' Magyar Kurir 93-dik darabjához.

Magyar Ország.

A' következő négy Distichonokat, mellyek *Károly* és *József* Kir. Fő Hertzgeink Házasságok alkalmatosságával egy nyoltzvan esztendő Érdemes és Tisztelendő Férjfiúnak pennájából folytak, ámbár kezünkbe későn jutottak; nem mulatjuk Érdemes Olvasóinkkal közleni.

Amborum Archiducum connubia prospera
fiant,

Sint accepta Deo; qui tueatur eos.

Connubialis amor quorum sic connubialis
Desinat; ut cepit. Connubialis erat.
Vivant Nestoreos annos, et labe carentes!

Vivant Magnificum multiplicare genus!
Hocce libamine, Regnicolae nos, corde
litamus

Hoc Sacrum votum stet, maneatque
precor.

-Sigism.Ketskeméti P. Polgardiensis et
Senior Tr. Peremartoniensis.
octuagesimum cum plane ingreditur annum.

Egy útzó *Miskóltzrol* October' 15-dikén ezeket írja: A' múlt Szombaton játszotta a' Pesti Szinjátszó-Társaság, melly négy hónapoktól fogva, a' mint értettem itt mulatoz, *Hamletet*. Engemet, a' ki már legalább negyvenszer *Hamletet* különbféle nemzetek' Játék színein, előadattui láttam a' Tzedula figyelmetessé tett, és kívántam, nagyon a' Darab productionján jelen lenni, tudván bizonyosan, hogy a' min már harmadfél század olta a' Theetrális Critikusok rágódnak, és a' mit sok jeles Actor a' ma-

ga főbb Studiumává tett, egyik, és első próbaköve a' Játszó mennyiségének *Hamletet* játszotta *Benke Úr*. Ez a' Színtjátszó, a' mint nekem beszéllették 34 esztendő, némellyek azt a' megjegyzést tették rolla, hogy igen idős a' *Hamlet Személyére*. Ő többnyire nyájas öregeket játszik, és a' maga fakjában nem utólsó.

De *Benke*, *Hamletre* nem volt öreg, bő játékára nézve sem. Ő rollóját tökéletesen tudta, de nem tsak tudta, hanem tanulta is, azt mutatta rendes felosztása Monologjainak; — minden mozdulásában cél vólt, előre elrendelte szavait, nem ütődtek össze zavarodva gondolatjai, igaz érzést, és tüzet mutatott az igazságszájában, a' bizonytalanságon lebegve hatott keresztül, a' morálértelmes nyájas meggyőződéssel, 's szelidséggel hangzott ajakain. Egy szóval: Ő tudta *mit*, *miért*, *hogy*, és *hol* beszél. Itt tapasztaltam legelőször a' Magyar Hazában, mit tesz a' Publicummal az Actor. *Akár millyen esztelenül viselte is magát Hamlet, minthogy az idő megkivánta, hogy magát úgy viselje* — semmi illetlen sibongás, semmi gyermekes zaj őtet játszásában meg nem zavarta. Az vele együtt érzett, 's annak érzése őtet a' Játék végével meg is jutalmaztatta.

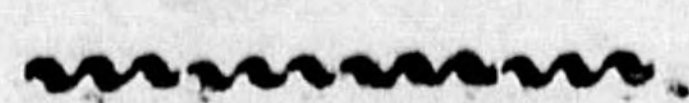
Én mindenik Actornak, ki a' Hazában vagyon, ilyen szempontból kívánnám érdemeit megesmértetni; 's ha szerentsém lesz visszatérésemkor más Játékot, annyi megeledeéssel látni, mint *Hamletet*, el nem fogom mulatni a' Játszó betsét világ eleibe terjeszteni: valamint a' hibát is a' publicummal bővebben megesmértetni, ha időm lesz. —

Illő volna legalább ítéletem szerént, a' Hazával Ujságaink által közleni a' két Hazában lévő három Játékszinek állapotját és azt: melly szembetűnő előmenetellel koronázza meg az idő sok buzgó Játzók hazafiúi 's minden dítséretet sőt minden segedelmet is megérdemlő igyekezetét; annyival inkább, hogy a' két Hazában ezen Nemzeti Intézetnek számos pártfogói és jóltevői, elősegellői vagynak, a' kiknek számok valamint a' jó dolog jobban jobban tenyészik: szaporodik:

Erdély Ország.

A' *Posonyi* Német újságban kedvetlen tudósításokat olvasunk ezen őszi időjárásról. Septembeben és Október' elején majd mindenütt nagy esőzések voltak, a' vizek és patakok kiáradtak, 's a' mezőkön sok kárt tettek. *Nagy Enyed* körül Október 11 és 12-ik napjain már hóval elegy eső esett, a' Torotzkói hegyeket pedig úgy elborította volt a' hó, hogy Januáriusban is elég lett volna.

Ezek az őszi kedvetlen idők szomoruan emlekeztetnek sokakat az Erdélyi lakosok között vissza a' Junius' 23-dikán kegyetlenkedett szélveszes és jéggel elegyes nagy záporessőre és zizavatarra, melly által közel 50 falukban rontattak össze a' házak, 's az élőfák nem csak a' kertekben hanem az erdőkben is gyökerestül kitéptek, 's össze rontsoltatva a' földre terítették. Ez a' kegyetlen zivatar a' *Bodzai* passustól fogva, *Háromszéken* által az *Ojtosi* passusig, 's azon túl még *Moldovában* is tartott és pusztított.

A Magyar Kurir Erdemes Olvasóihoz.

Némelly levelek érkeztek mostanában.

hosszank, a' mellyekre hogy az alábbirt a' Magyar Kurirban közönségesen feleljen, arra a' Haza eránt magára válalt és sok esztendőök óta híven folytatott Hivatala kötelezi.

Mind én mind a' Társam igyekeztünk tehetségünk szerént eleitől fogva eleget tenni kötelességünknek 's megfelelni a' két Hazában lévő számos Olvasók várakozásának. A' mi ebbéli buzgóságunk soha meg nem szűnt. Mostanában a' Társam elbetegesedvén, ámbár mind koros volta, mind sullyos betegsége azt kívánták volna, hogy legalább addig míg nyavalyája megfordúlna 's egészsége vissza térne, az Ujság irását, az őtet illető jövedelmének legkissebb tsonkulása nélkül, egészszen bízná réám a' mit én ilyen állapotban lévő Társamtól több ízben kértem is: de annyira buzgott hivatala mellett, hogy később volt azt illy állapotjában is Iró Deákjának segedelme általmaga folytatni. Ha tehát néha ennek az írásban való gyakorlatlansága által, 's tapasztalatlansága miatt olly hibák tsúsztak bé Ujságunkba, a' mellyek vagy nyelvünk természete ellen fordítódtak által; vagy nem tiszta magyarsággal adódtak elő 's a' t. egyedül ezen környűlállásnak lehet tulajdonítani. Itt a' jobbitást, mellyet én igen örömet véghez vinnék, az idő rövidsége 's a' dolgok állapotja telyességgel megátolják. Reményllük tehát, 's kérjük is, hogy Erdemes Olvasóink a' Társam terhes betegségbeli állapotját 's az ő eddig minden buzgósággal folytatott Hazafiúi szorgalmatosságát tekintetben vévén azon rövidséget és hijánosságot, melly most e' miatt történt elnézni méltóztassanak; telyes igyekezettel azon lévén, hogy azt helyre hozzuk és az efféle hibákat ezentúl elhárítsuk.

Pántzél Dániel.